

אופן הפעלת סמכות הגבייה שניתנה לרשויות מקומיות כדי לגבות ארנונה

עמ"מ 11908-04-21 יצהרי ואח' נ' עיריית חולון

בשנת 2010 הגישה העירייה תביעה נגד העותרים בגין חוב ארנונה. בית משפט דחה את תביעת העירייה וקבע שהחובות התיישנו. לאחר שמוצה הליך הגבייה האזרחי - קרי, תביעת העירייה נגד העותרים נדחתה, וחרף קביעת בית המשפט כי החוב התיישן, החלה העירייה לפעול לגביית חוב הארנונה באפיק הגבייה המינהלי. העותרים הגישו עתירה כנגד הליכי הגבייה המנהליים.

ביהמ"ש קיבל את העתירה וקבע כי הפעלת אמצעי הגבייה השונים כפופה לכללי המשפט המינהלי ולחובות ההגינות כבדות המשקל המוטלות על רשות מנהלית כנאמן הציבור.

עוד נקבע כי בנסיבות העניין פתיחת הליך הגבייה המינהלי לאחר שההליך האזרחי בו נקטה העירייה הסתיים בתוצאה שתביעת העירייה לגביית החוב נדחתה, וערכאת הערעור לא שינתה את התוצאה, הוא הליך גבייה המנצל את עוצמת הרשות במלוא הכוח ואין לאפשר דרך זו של נקיטת ההליך שכל מטרתה למעשה, לעקוף פסק הדין חלוט שקבע את התיישנות עילת התביעה האזרחית של העירייה. נוסף לכך, נקבע כי העירייה לא פעלה בהליך הגבייה המנהלי לגבות את החוב לפני כן וזאת בהתבסס על כך שהעירייה לא הראתה לבית המשפט במהלך ניהול ההליך האזרחי אף לא בדל ראיה כי ניהלה הליך גבייה מנהלי עובר להגשת התביעה האזרחית במטרה לגבות את החוב, וברור אפוא, כי לא ניתן לאפשר 'להתחיל מחדש' את הספירה מעת שהפך פסק הדין לחלוט.

לאור האמור נקבע כי שהשימוש שעשתה העירייה ביכולתה לבחור בין מסלולי גביה שונים הוא שימוש לרעה בסמכות והוא נועד לרוקן מתוכו פסק דין חלוט שניתן בעניינה. לפיכך נקבע כי העירייה אינה יכולה לפעול נגד העותרים בהליכי גבייה מנהלית אקטיבית.

סיווג מכון לשיטפת רכבים לצרכי ארנונה

עמ"מ נ' 32992-08-21 ניסנוב נ' מנהל הארנונה בעיריית אשדוד

רמי ניסנוב (להלן – ניסנוב) מחזיק בשלושה מכוני שיטפת רכבים בעיר אשדוד. מנהל הארנונה סיווג את המכונים לצרכי ארנונה כ"מסחר ושירותים". ניסנוב הגיש השגה, במסגרתה טען שלאור הפעילות המתבצעת במכוני השיטפה, דהיינו, שיטפת רכבים, הכנת רכבים למכירה, החלפת מגבים, ומכירת שמנים, ריפודים וכד' יש לסווג את מכוני השיטפה כ"מלאכה". הן מנהל הארנונה והן ועדת הערר דחו את בקשות ניסנוב.

בית המשפט קיבל את טענת ניסנוב ביחס לשימוש הנעשה במכוני השיטפה, הקרוב יותר ל"מלאכה" מאשר ל"שירותים". בית המשפט הפנה לפרשת אליהו זוהר שם נקבע כך: "בניסיון להתוות את המאפיינים של "מלאכה" מזה ו"שירותים" מזה, ואת ההבחנות ביניהן, נראה לי שניתן לצייר את שני הסיווגים הנ"ל, יחד עם הסיווג "תעשייה", על ציר אחד - כאשר בקצהו האחד מצויה "תעשייה", בקצה הנגדי מצויים "שירותים", ובתווך מצויה ה"מלאכה"... קטגורית הנכסים המשמשים ל"מלאכה"... יש בה שילוב בין מאפייני תעשייה למאפייני שירותים. מחד גיסא, בתי מלאכה לסוגיהם מאופיינים במרכיב "שירותי" של מתן שירות מקצועי ללקוח קונקרטי, המגיע לבית המלאכה לקבלת שירות מקצועי. מאידך גיסא, השירות שניתן בבית מלאכה הוא בעל מאפיין "תעשייתי", במובן של עבודת כפיים המתבצעת באמצעות פועלים ועובדי כפיים מקצועיים". בהתאם, נקבע בעניין אליהו זוהר נקבע שהמאפיינים של "מלאכה" הם "א. מתן שירות מקצועי ללקוח קונקרטי... ב. השירות ניתן באמצעות פועלים ועובדי כפיים מקצועיים".

נקבע שיישום הלכת אליהו זוהר, מביא למסקנה שיש לסווג את מכוני שיטפת הרכבים, שבהם ניתן שירות פרטני ללקוחות שמגיעים לשטוף את רכבם ולקבל שירותים נלווים, תוך שהשירות ניתן באמצעות פועלים ועובדי כפיים, כ"מלאכה". עוד נקבע, שאף העובדה ש"השטיפה החיצונית מתבצעת באמצעות מיכון, אינה שוללת את הסיווג כמלאכה, ובוודאי שלא מעבירה את הפעילות לתחום של שירותים". בהתאם, התקבלה עתירתו של ניסנוב בכל הנוגע לסיווג מכוני השיטפה כמלאכה.